

Pavliha v uniformi – Otvoritev razstave o partizanskem lutkovnem gledališču

Razstava *Okno skozi čas* odpira pogled na dogajanja slovenskega partizanskega lutkarskega ustvarjanja, ki letos praznuje že 70. obletnico. Lutke so med vojno odigrale vsaj dve vlogi, na eni strani so zabavale, po drugi prevzele moč politične propagande. Avtorica razstave, gospa Jelena Sitar Cvetko, je na kratko predstavila glavne junake in premike partizanskega lutkarstva na Slovenskem. Prva tovrstna lutkovna predstava se je zgodila na silvestrovo leta 1944. Tudi slavni Pavliha, ki ga srečamo na naslovnici biltena 8. Bienala lutkovnih ustvarjalcev Slovenije, je znal obleči vojaško uniformo.

Na spletni strani <http://partizansko.gledalisce.si>, si lahko ogledate film, ki je nastal ravno na to temo in za to priložnost. Razstava je na ogled vse do 13. 9. 15 od 10h–22h.

Da lutkarji dobro pojejo, je dokazal pevski zbor(ček) mariborskega lutkovnega gledališča, ki je za otvoritev pripravil dve pesmi, odlično izvedbo znane Lili Marlen ter

*Mi gremo, gremo, s puško v napad,
za svobodo, za kruh!*

*Mi gremo, gremo, z lutko v roki,
za kulturo, za kruh!*

Špela Pušnar

Corporis animati (Zavod Gulag, Mladinski kulturni center Maribor – Kulturni inkubator, Lutkovno gledališče Maribor, Narodni dom Maribor) *Režiser: Zoran Srdić Janežič, izvajalka: Aja Kobe*

Otvoritveni dan Bienala so zaznamovale tudi otvoritve razstav s pripadajočimi performansi, eden izmed teh je bil *Corporis animati* z žanrsko umestitvijo kot interaktivno kiparsko in lutkarsko predstavo. Po uvodnem nagovoru in predstavitvi koncepta je sledil tudi kratek intervju z režiserjem in soavtorjem vsebinske zasnove, Zoranom Srdićem Janežičem, ki je predstavil tudi celosten koncept projekta Corpus Indeterminata (Nedoločeno telo), v sklopu katerega je nastal tudi *Corporis animati*. Performans prevprašuje meje in odnose med človekom in prašičem, kipom in lutko, klasično in digitalno kiparsko tehnologijo ter povezovanjem sodobnih medijev. V okrogli dvorani Sodnega stolpa so tako ustvarjalci bili obkroženi z gledalci. Lutki človeka in prašiča je animirala Aja Kobe, na podestu pa je bila tudi robotska lutka prašiča na kolescih (na daljinsko upravljanje), res detajlno dodelana lutka z vsemi zunanjimi deli telesa, ki si jo je moč tudi pobliže pogledati. Skupaj z igralko, ki ločeno operira z dvema klasičnima lutkama, sta na odru tudi oblikovalec zvoka ter konstruktor robota. Performans je narejen v zelo tehnološko – industrijskem duhu. Vsi sodelujoči so oblečeni v laboratorijske bele plašče, igralka pa je čisto cela oblečena v belo barvo in ima tudi zaščitno masko pred usti. Podobna je tudi industrijska tehno glasba, tako da performans kot celota daje gledalcu občutek vpletenosti v nastanek nečesa novega, sodobnega in naprednega. Po performansu so klasične in robotske lutke na ogled, prav tako kot tudi dve stoječi skulpturi človeka s prašičjo glavo, ki označujeta začetek in konec razstavnega podesta.

Nika Švab

bienale bilten

8. bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije
Lutkovno gledališče Maribor & Ustanova lutkovnih ustvarjalcev Slovenije
10. – 13. september 2015

:: *Festivalski bilten nastaja pod okriljem udeleženk Seminarja praktičnega pisanja o lutkovnem gledališču in zanj ::*

11. 9. 2015

Turlututu (Lutkovno gledališče Ljubljana in Centre de Création pour l'Enfance) *Režiser: Matija Solce, izvajalka: Maja Kunšič*

»Tu tu tu tu tur lu tu, turlu tutu, tu tur lu tu tu; tu tu tu tur lu tu, turlu tutu, tu tur lu tu tu!«

Navihana pesem, s katero se je začela predstava, je kaj hitro utišala čebljanje še na pol zaspanih otrok in jih povabila, da sledijo kovčku in skozi slikanico in predmeti, ki se skrivajo v kovčku, spoznajo Turlututuja in njegove dogodivščine.

Sama predstava na zelo izviren način s preprostimi glasovi in predmeti ter oponašanjem zvokov prikaže zanimivo zgodbo. Monologa in dialoga je bolj malo oziroma ga skoraj ni, kar ne vpliva na dinamiko stopnjevanja zgodbe, vendar so otroci pri tej starostni skupini zmožni procesirati kompleksnejše pripovedovanje in dojetje zgodb, zato bi kakšen dodaten dialog oz. monolog mogoče vzbudil še več navdušenja nad samo predstavo.

Uporabo slikanice v predstavi bi izpostavila kot pomembnega akterja pri tej starostni skupini otrok, saj je omogočila začetni fokus otrok na predstavo. Vsak na novo obrnjen list slikanice je napovedal novo dogodivščino Turlututuja in je fokus še dodatno stopnjeval. Izvajalka se je zelo trudila, da bi otroci bili aktivni akterji predstave, vendar se je očitno poznala zgodnja jutranja ura predstave (predstava je bila ob 9h), ki je bržkone spremenila ustaljen ritem vrtčevskega dneva in to se je najverjetneje poznalo tudi pri začetnem sramežljivem (ne)sodelovanju otrok pri predstavi. Ko Turlututu pade iz slikanice in se izgubi, predstava naenkrat pridobi na dinamiki. Povečevalno steklo, s katerim ga iščemo, in katero nam bere misli in kot radio predvaja nenavadno bitje naših src, kar pritegne otroke in v prvi vrsti kmalu slišimo vesel otroški smeh.

Kreativnost predstave se kaže predvsem v izvirni uporabi preprostih vsakodnevnih predmetov. Že omenjeno povečevalno steklo dobi nov namen, žepna svetilka pa nas s svetlobnimi efekti popelje v Turlututujeve sanje. Lesen zločljiv meter se iz nam vsem dobro znane postavitve hišice kar naenkrat spremeni v trobento, s katero napovemo iskanje Turlututuja. Trobenta v hipu postane brneča raketa, ki nas ponese visoko v vesolje na lov za Turlututujem. Raketa se spremeni v zvezdo, na koncu pa navaden lesen meter postane še ladja, ki pluje po morju in ravno v pravem trenutku ujame Turlututuja, ki pade z zvezde.

Zelo domiselna je uporaba risb in likov porisanih na obeh straneh kartonov, s katerimi nas izvajalka še dodatno seznanja z domišljijanskim svetom Turlututuja. In ki so zelo priročni pri soustvarjanju zgodbe, saj jih lahko v hipu obrnemo in z novo risbo nadaljujemo zgodbo brez večje prekinitve same postavitve scene. Vendar ti kartoni v rokah otrok, ki na odru soustvarjajo zgodbo, kaj hitro postanejo predmet obračanja in s tem nehotenega spreminjanja same zgodbe, katero pa tako ali tako zaznamo samo odrasli, prisotni na predstavi.

Predstava na domiselni in kreativen način pritegne mlade in mlade po srcu. Samo ime Turlututu pa po začetnem ugibanju, ali je pravilno Turlututu ali Tutututu ali Turlututu, kaj hitro pride v uho, še dolgo po predstavi pa nam v ušesih odzvanja pesem: »Tu tu tu tu tur lu tu, turlu tutu, tu tur lu tu tu; tu tu tu tu tur lu tu, turlu tutu, tu tur lu tu tu.«

Mojca Balažic

Krabat (Lutkovno gledališče Ljubljana, Ulrike Quade Company, Oorkan in Umetniško društvo Konj) *Režija: Ulrike Quade, izvajalci: Gašper Malnar, Martina Maurič Lazar, Zvezdana Novaković k. g., Simon Klavžar k. g., Rok Felicijan k. g.*

Druga zaporedna predstava na 8. Bienalu je bila nizozemsko-slovenska koprodukcija, ki je nastala po besedilu Otfrieda Preusslerja z naslovom Krabat. Lesene lutke je animiralo pet igralcev, spremljal pa jih je zvočni posnetek glasu Gospodarja črnega mlina. Predstava se ukvarja s temami o ljubezni, pripadnosti, ustroju sveta in sistema ter z vprašanjem osvoboditve. Krabat je delavec na črnem mlinu, njegov gospodar pa se poslužuje tudi rabe črne magije. Krabat se po dolgih letih, potem ko se zaljubi v deklico Kantorko, podrejenosti končno upre.

Scena je minimalistično sestavljena iz miz, ki jih igralci premikajo po potrebi. V skladu z delom v striktno usklajenem sistemu so tudi kostumi igralcev, saj so oblečeni v modre delovne kombinezone. Na robu odra je postavljen pano, na katerem se prikazuje slikovni posnetek, ki mestoma dopolnjuje zgodbo, na primer z narisano pokrajino, kar postavi mlin tudi v širši vizualni kontekst. Veliko vlogo pri predstavi odigra tudi zelo mila glasba, ki predstavi doda še nekaj poetičnosti. Predstava je narejena za otroke, starejše od 10 let, predstavo pa so budno spremljali tudi najstniki, kar kaže na življenjskost v predstavi obravnavane teme, saj se s tematiko ljubezni velik del življenja ukvarjamo vsi. Vsej tej resnosti navkljub, pa se v predstavi najdejo tudi klasične teme iz predstav za otroke, na primer boj med dobrim in zlem (seveda zmaga dobro). Tako pride do spoja otroškega in odraslega, posamičnega jaza z množico, fikcije z realnostjo in kot rezultat vsega tega izjemno ganljivo predstavo za starejše otroke, ki pa je več kot primerna tudi za odrasle.

Nika Švab

Vselej ista zgodba (Lutkovno gledališče Maribor in Moment v sodelovanju z gledališko akademijo DAMU v Pragi) *Avtor in režiser: Zoran Petrovič, izvajalec: Tilen Kožamelj*

»Bilo je nekega deževnega novembra ... « Ampak to sploh ni pomembno, ker je vselej ista zgodba. Sprva spopadanje samega s sabo v hrepenenju po osebi, ki nam ne vrača istih občutkov, nato ponovno iskanje skupnega jezika z ljubljeno osebo in usklajevanje želja, ko se izražanje ljubezni izgubi v ustaljenem vsakdanu. Gre za ujetost v vedno ponavljajoče se probleme, ki izpostavljajo vprašanje medsebojnih odnosov, neutemeljenega pomanjkanja komunikacije in nenazadnje tudi lastnega obstoja.

Živahna dinamika predstave je ustvarjena s prepletom humorja, raznolike glasbe in preišljenega gibanja, ki da tako malemu odru prostor za vso njeno vsebino ter zapletena občutja našega protagonista. Njegova igra je domiselna koreografija, ki je hkrati prikaz spopada samega s seboj in ljubezenskega para. Po sebi preprosti predmeti tako dobijo na odru življenje - postanejo osebe z lastno zgodbo, ki pa se dotakne vsakogar - saj je namreč vselej ista zgodba.

Petra Rotar